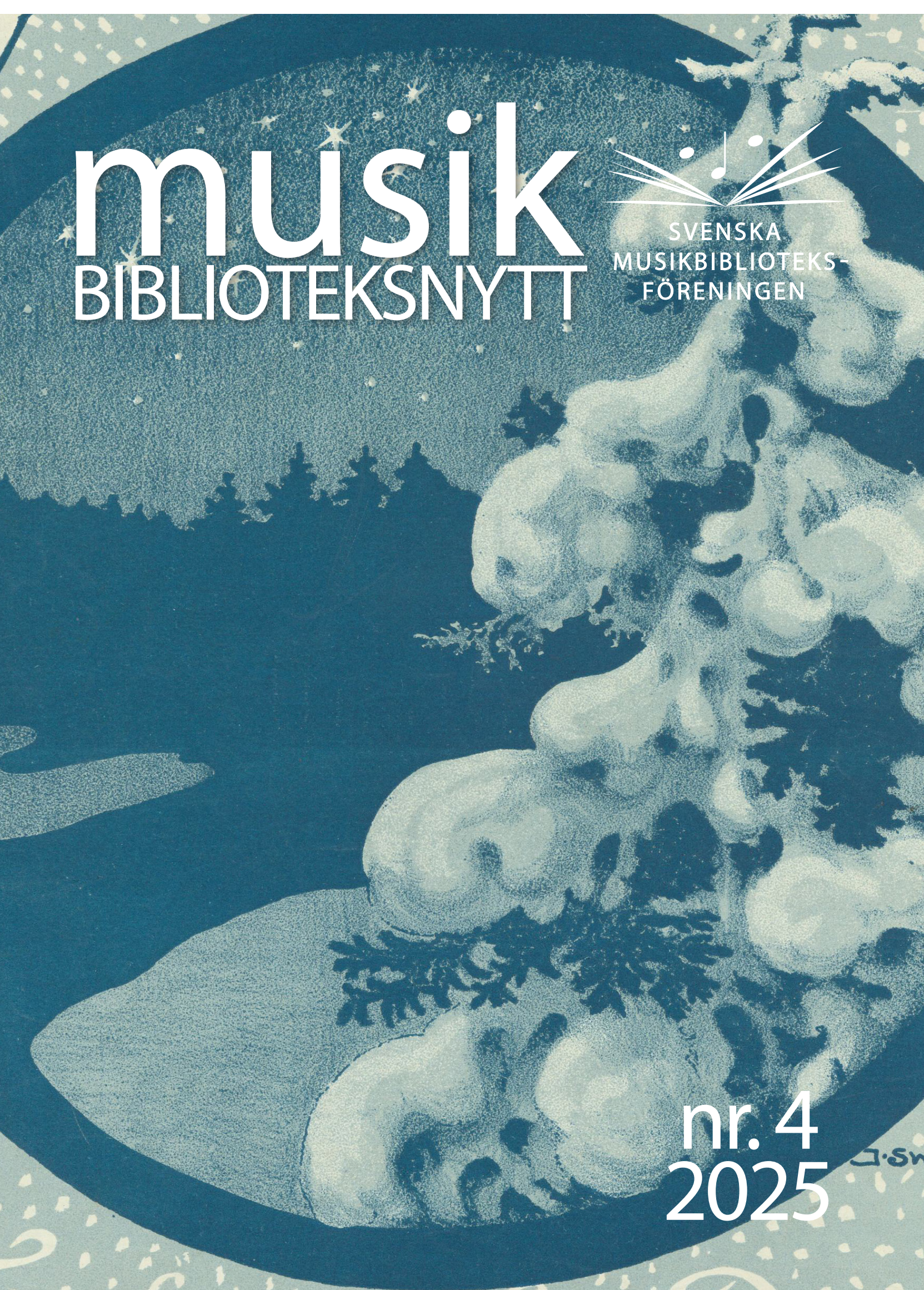
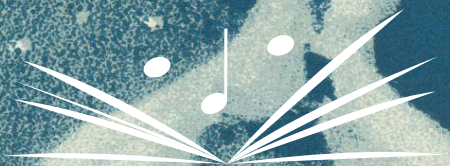

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

nr. 4
2025

KALENDARIUM 2026

28 januari	Online Events Committee bjuder in till en session med anledning av att IAML firar 75 år. IAML:s historiker pratar och diskuterar.
19–20 mars	SMBF:s årsmötesdagar, Smålands Musikarkiv, Växjö.
28 juni–3 juli	IAML-kongress 2026, Thessaloniki, Grekland.

Omslag: Detalj ur notomslaget till Ellen Sandels "Julafton: liten fantasie." (MTB) Bakgrund kalendarium: Unipark Nonntal, Salzburg. (Foto: Sara Ekman) Baksida: Orkesterjournalens Gyllene skiva, 1980. (Foto: Rikard Larsson-Eng)

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet	16	Musikgruppen träffas i ett höstligt Göteborg
3	Redaktörens ruta	18	Medlemsavgiften 2026
4	En kulturkanon för Sverige	18	Årets resestipendier
6	Klister på stolen - Eva och arkiven	19	Nästa SMBF-möte
8	NOBU-konferens i Stockholm	19	Summary in English
10	Att tävla i musik		
13	Svensk musik 60 år		
14	Nya böcker 2025		

www.smbf.nu

www.iaml.info

Layout: Rikard Larsson-Eng

MUSIKBIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteksföreningen,
svenska sektionen av IAML,
International Association of Music Libraries,
Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Gunnel Jönsson
Musik- och teaterbiblioteket
Box 16326

103 26 Stockholm

08-519 554 12 mbnytt@gmail.com

Prenumerationer inkl. medlemskap:

enskilda 350:-, institutioner 700:-, veteraner, studerande,
arbetslösa 150:-

Plusgiro 65 21 22-3

Kära medlemmar

Gunnel Jönsson. (Foto Tobias Danielsson)

Julen kom tidigt i år – eller är det jag som inte hänger med i tidens förlopp! Dags att tacka alla er som bidragit till att hålla SMBF:s fana högt under året. Styrelsens arbete är ovärderligt för föreningen – kloka tankar och goda idéer både när vi ses på Teams och i konversationstrådar på mejl: Kerstin, Martin, Ulrika, Monika och Sebastian. Birgitta, Anna-Karin och Agneta som ordnade årsmötesdagarna i Värmland gjorde ett fantastiskt arbete. Vi saknar Birgittas värme och engagemang oerhört.

Nu väntar ett nytt spännande år. IAML fyller 75 år – och redan är föreningen igång med förberedelserna. Håll utkik efter online events som annonseras på Musikbiblioteksforum. Sista dag att skicka in förslag till kongressen i Thessaloniki är visserligen förbi när ni får Musikbiblioteksnytt, men kanske blir det en förlängning av tiden...

Njut av er juledighet så ses och hörs vi på det nya året!

Gunnel Jönsson

Redaktörens ruta

Kära läsare

Här kommer ett fullmatat nummer! Fyra texter från Lena Nettelbladt, bland annat om vårt seminarium med Mattias Lundberg om kulturkanonen. Besa Spahiu och Sara Ekman skriver om NOBU:s möte, Pia Shekhter rapporterar från Musikgruppens senaste möte i Göteborg och Evabritt Selén tipsar om nya böcker under 2025.

Stort tack till er alla! Dessutom en inbjudan till årsmötesdagarna 19–20 mars i Växjö. Program och anmälan kommer till er per mejl, så se till att ni har uppdaterat er epost till Martin Edelfeldt sekreterare@smbf.nu.

Lena Nettelbladt och jag tackade dessutom av Sara Lind för hennes 15 år som

redaktör med en lunch under november.

Er övriga önskar jag (även som redaktör) en lång och vilsam juledighet.

Gunnel Jönsson

www.smbf.nu

musikbiblioteksforum@listserv.kb.se

[www.facebook.com/ \(Musikbiblioteksforeningen\)](https://www.facebook.com/Musikbiblioteksforeningen)

En kulturkanon för Sverige

||| Lena Nettelbladt

En fredag i oktober bjöd Svenska musikbiblioteksförbundet in musikprofessor Mattias Lundberg i Uppsala till ett digitalt lunchseminarium, detta med anledning av hans arbete med den svenska kulturkanonen.

Regeringen tillsatte i december 2023 en kommitté för att ta fram en svensk kulturkanon, och tjugoen månader senare, den 2 september 2025, överlämnade ordförande Lars Trägårdh *En kulturkanon för Sverige, SOU 2025:92* till kulturminister Parisa Liljestrand.

Mattias Lundberg, med ensamt ansvar för musik, har ingått i expertgruppen för konstarterna, litteratur, musik, scenkonst och film, bild och form samt lärdom och sakprosa.

Här är några av de kriterier som Mattias fick förhålla sig till:

- Expertgruppen ska välja ut tio verk av hög kvalitet som har gjort bestående intryck och blivit viktiga referenspunkter i svensk kultur och tradition.
- De utvalda verken ska vara minst 50 år gamla.
- De utvalda verken ska utgöra en tidslinje.
- Verk av både kvinnor och män ska ingå.

De musikverk som Mattias föreslog var följande:

- *Drottningholmssusiken* (Johan Helmich Roman, 1744)
- *Sjung med oss mamma*, första häftet (Alice Tegnér, 1892)

- *Midsommarvaka, Svensk Rapsodi nr 1 för stor orkester, op. 19* (Hugo Alfvén, 1903)
- Tre inspelade låtar med spelmannen Hjort Anders Olsson
- "Flyttningssång" (Lars Sikku) och "Till kåtan och hemmet" (Frida Johansson)
- "Calle Schewens vals" och "Möte i monsunen" (Evert Taube, 1931 och 1935)
- *Förklädd gud, op. 24* (Lars-Erik Larsson, 1940)
- *Aniara* (Karl-Birger Blomdahl, 1958)
- *Jazz på svenska* (Jan Johansson, 1964)
- *Symfoni nr 7* (Allan Pettersson, 1968)

I betänkandet finns utförliga beskrivningar av verken och en motivering varför just de har valts ut.

Mattias har ingen egen stark uppfattning om värdet av en kulturkanon men han är övervägande positiv.

Nyanlända viktig målgrupp

Lars Trägårdh framhöll att nyanlända var en viktig målgrupp. Regissören och författaren Dimitri Plax välkomnar projektet: –För en invandrare som jag är kulturkanon bra, säger han till Expressen.¹

Och Maciej Zaremba skriver i DN: –Jag hade blivit tacksam om någon hade lagt den i mitt knä när jag kom till Sverige.²

Mattias, blev ganska ensam i sin grupp men han kände sig orädd i arbetet. Han representerade inget parti och han har

ingen partipolitisk historia. Regeringen har beställt uppdraget men det är en missuppfattning att det var tidöpartiernas samarbete som styrde.

En annan idé, som Mattias beskriver, är en deskriptiv kanonisering: att till exempel visa vad som lånas ut från biblioteket, vad som kopieras från arkiv, liksom vad som behålls och vad som gallras. "Be kind to the archivist – they may erase you from history", är ett talesätt som känns passande i sammanhanget.

Bildningsoptimist

–Jag är en bildningsoptimist, säger Mattias. Intresset för denna kulturkanon har varit mycket stort. Streamingen på Spotify för Aniara och Allan Pettersson har redan ökat. Jag har höga tankar om folks nyfikenhet.

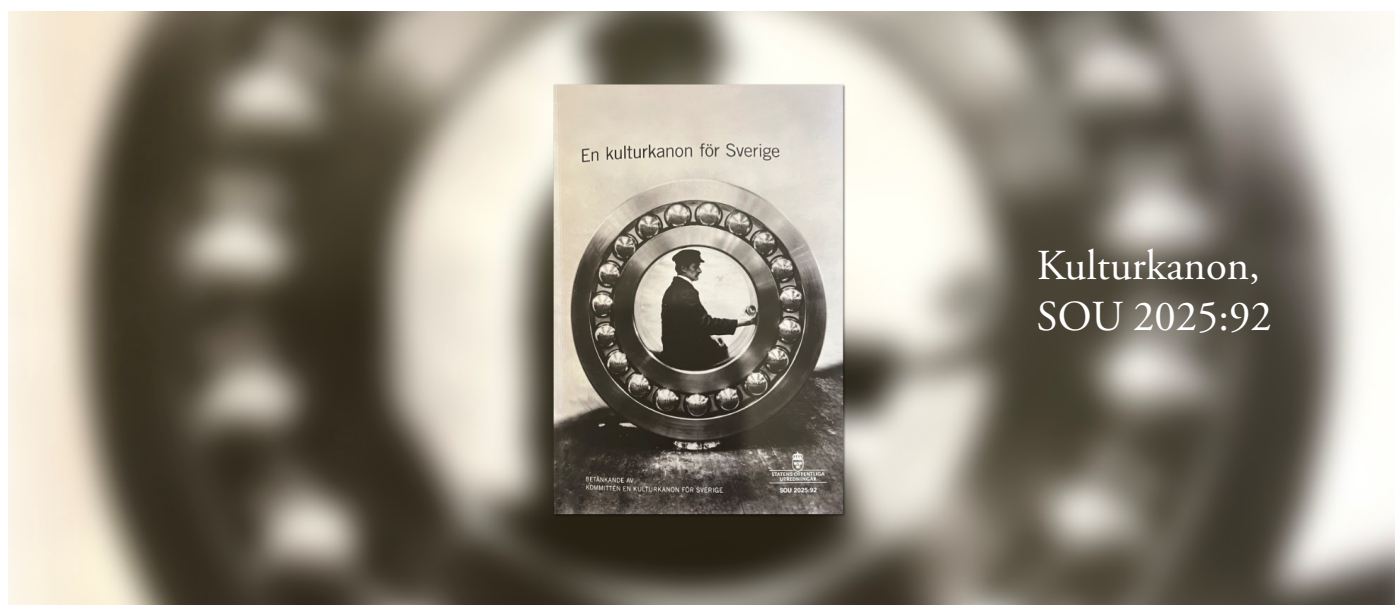
Mattias förklarar också varför ABBA inte är med bland de tio utvalda musikverken:

–Det är på grund av 50-årsgränsen. Deras starkaste saker är gjorda efter 1975.

Taubesällskapet var arga för att bara två låtar var med i urvalet. Det tyckte att åtta låtar skulle vara med.

Mattias hade gärna haft med tidegärden *Cantus sororum*³ men den gick bort eftersom den inte är en referenspunkt för allmänheten:

–Om man måste förklara ett verk för en journalist så är det verket inte ett fönster, en referenspunkt. Kommittén använder begreppet fönster som de lånat från nederländska kanonkommittén. "Fönster som ger utblick mot en bredare förståelse för Sveriges kultur och historia"⁴

Kulturkanon, SOU 2025:92

I sammanhanget nämner Mattias Lindy-effekten⁵ som går ut på ju längre något har spelats eller lästs desto större chans att de fortsätter att vara relevanta, desto starkare ställning har de framåt i tiden. Det är ytterst lite konst som lever kvar i två eller tre generationer.

Folkets kanon

Allmänheten kunde lämna förslag till kulturkanonen på webbplatsen Folkets kanon från 27 januari 2025 till 31 augusti 2025 (www.kulturkanon.se). I denna fanns inte gränsen att musiken skulle vara äldre än 50 år. Här kan du se vilka musikkörsförslag som lämnades in: [https://](https://www.kulturkanon.se/tag/musik)

www.kulturkanon.se/tag/musik

Flera av förslagen som kom med i Mattias lista finns också med bland allmänhetens förslag. Under rubriken

”

–Jag är en bildnings-
optimist. Jag har
höga tankar om folks
nyfikenhet.

Matkultur kom förslaget ”Obenägenhet att ta sista kakan eller bullen vid fikat”. Under rubriken *Samhälle* kom förslaget om ”CSN, Centrala studiestödsnämnden är den myndighet som har hand om ofentligt studiestöd”.

Hade Mattias fått ha fler verk på sin lista hade antagligen Povel Ramel, Ted Gärdestad och svensk dragspelsmusik kommit med.

På skoj – musikkanon

Efter denna inledning lämnade Mattias ordet fritt. Redan den 3 september skickade Pia Shekhter en uppmaning på Musikbiblioteksforum att vi tillsammans på skoj skulle skapa en musikkanon med 20 förslag.⁶ Några förslag kom in, till exempel från Juliane Peetz-Ullman från Smålands musikarkiv och Tobias Danielsson, Niklas Persson och Pia från Avdelningen för musik och dramatik vid Göteborgs universitetsbibliotek. Tobias saknade särskilt Stenhammars g-moll-symfoni och verk av Berwald medan Niklas gärna ville se namn som Lars Gullin

och Bernt Rosengren i listan. Både Juliane och Tobias hade med Peterson-Bergers samling *Frösöblomster* på sina listor. Pia och Juliane hade listat Bellman. Mattias förklarade att Bellman finns med i de utvalda litteraturverken. Juliane hade med *Cantus sororum* som Mattias också hade på förslag.

Vi tackar Mattias för det intressanta seminariet och själv avslutade han med orden: –Du behöver inte gilla allt i denna kulturkanon, men mycket kan vara bra att känna till vid ett kaffebord.

Kungl. Musikaliska akademien har på sin hemsida publicerat ett uttalande angående en svensk kulturkanon:

[Uttalande KMA En kulturkanon för Sverige](https://www.kulturkanon.se/uttalande-kma-en-kulturkanon-for-sverige)

Källor

1. <https://www.expressen.se/kultur/kulturbedatt/for-en-invandrare-som-jag-ar-kulturkanon-bra/> (3 september 2025)
2. <https://www.dn.se/kultur/maciej-zarembe-lyssna-nu-for-jag-som-invandrare-vet-nagot-som-ni-inte-vet-om-sverige/> (25 september 2025)
3. Cantus sororum https://sv.wikipedia.org/wiki/Cantus_sororum
4. Sverige Kommittén. En kulturkanon för Sverige. *En kulturkanon för Sverige*. Stockholm: Regeringskansliet, 2025, s. 239
5. Läs mer om *Lindy-effekten* här: https://en.wikipedia.org/wiki/Lindy_effect
6. Klicka på Musikbiblioteksforum på <https://smbf.nu/> för att gå med i diskussionslistan

Professor Mattias Lundberg

Klister på stolen

Eva och arkiven

||| Lena Nettelbladt

I januari bjöd musikforskare Eva Helenius in till visning av Slottsarkivet i Stockholms slott. Vi var cirka 14 förväntansfulla som villigt lät oss skannas, som om vi höll på att gå igenom säkerhetskontrollen på flygplatsen, för att få tillträde till källarvalven. Eva och slottsarkivarie Mats Hemström tog emot oss på en tisdag, den dag då arkivet är öppet för besökare.

Klädkammaren, vinkällaren och hovförtäringen

Kung Oskar II (1829–1907) öppnade arkivet för allmänheten år 1893. Tyvärr brann en tredjedel av alla handlingar och böcker i den stora slottsbranden 1697. Kvar i arkivet finns ändå cirka 14 000 hyllmeter med räkenskaper och andra

handlingar från de kungliga slotten såsom uppgifter från klädkammaren, vinkällaren och hovförtäringen. Du kan alltså forska på vad de kungliga har haft på sig, vad de druckit och vad de ätit. Här finns också dokumentation över bröllop, dop och begravningar samt information om vilka som har varit anställda vid slottet. Sedan 1964 är det Riksarkivet som har ansvar för Slottsarkivet.

Vargar på Djurgården

Mats Hemström hade plockat fram några exempel för att visa bredden på handlingar. Vi fick se ett faksimil av arkivets äldsta handling, en inventarieförteckning från Gripsholms slott från år 1529. Han visade oss räkenskaper skrivna på pergament med omslag av en av de mässhandböcker som Gustav Vasa konfiskerade. Annat han hade

lagt fram var en jaktjournal om vargar på Djurgården från cirka 1800, en karta över Djurgården från 1830-talet samt en tjock volym med vackra fakturor från husgeråds-kammaren från början av 1900-talet. Mest spännande var anteckningar från hovförtäringen från den 16 mars 1792, som visar vad Gustav III serverades till aftonmåltid vid den kungliga taffeln, kort innan den ödesdigra maskeradbalen ägde rum. Ostron, ägg, järpar, citron, asiagurkor (vita slanggurkor) och mycket mer stod på menyn, och kostnaden för varje rätt eller ingrediens är också noggsamt noterad.

Johan Helmich Roman i arkiven

Eva Helenius forskar om ”den svenska musikens fader” Johan Helmich Roman som levde 1694–1758. Hon berättade för oss om vad man kan hitta i Borgrätens arkiv som är beläget i Slottsarkivet. Riksmarskalken var ordförande i Borgrätten, och genom honom gick alla ärenden som gällde hovet, exempelvis anställningar, permissioner och passärenden. I arkivet går det att se när någon musiker gjorde utlandsresor vilket för Romans del skedde två gånger år: 1716–1721 och 1735–1737. Till Borgrätten lämnades även hovanställdas bouppteckningar in. Riksmarskalken var första juridiska instans om till exempel en musiker inte kunde betala sin bostadshyra. I listorna från hovförtäringen har Eva kunnat se när hovkapellet haft extrainkallade musiker utifrån uppgiften om vad musikerna har ätit. Roman såg till att ha en skara

Till vänster: Eva Helenius har mycket berätta om sin musikforskargärning – hennes meritförteckning är på nio sidor. Till höger: Mats Hemström, Slotts- och ordensarkivarie. (Foto: Lena Nettelbladt)

duktiga musiker som han kunde kalla på när det behövdes. De kunde komma från stiftsstäderna Skara, Västerås och Uppsala. I Slottsarkivet finns också brev som Roman har skrivit.

Lång gärning till Fru Musica

Jag bad Eva om ytterligare en träff och vi fick en trevlig eftermiddag på ett kafé. Först lite bakgrund om Eva Helenius. Hon föddes på Kungsholmen 1942. Som åttaåring började hon spela piano och efter gymnasiet tog hon pianopedagogexamen och en lärarkurs i blockflöjt vid Borgarskolan. Sedan läste hon musikvetenskap vid Stockholms universitet. Institutionen för musikvetenskap låg då vid Apelbergsgatan, och bland lärarna fanns bland annat Martin Tegen (1919-2019). Eva fick upp ögonen för hur roligt det är med forskning. Under ett år 1968–1969 hade hon ett vikariat som amanuens vid dåvarande Musikmuseet som låg på Slottsbacken. Från 1970 till 1986 var hon amanuens vid Svenskt musikhistoriskt arkiv, en dokumentationscentral för svensk musik, grundad 1965 med uppgift att ”samla in och tillgängliggöra information om arkivmaterial med musikanknytning”. Där arbetade Eva med att registrera källorna till svensk musik.

–Jag besökte olika musikaktörer såsom konsertföreningar och kyrkor och väckte tanken hos dem om vikten att bevara sina handlingar. Förutom inventeringsresor skickade arkivet ut enkäter till landets bibliotek, arkiv och museer med frågan om de fått in något nytt källmaterial om musik.

Två Roman-böcker

Från 1987 till 2004 var Eva knuten som forskare till det som nu heter Statens musikverk. Under sin tid där skrev hon boken *Johan Helmich Roman: liv och verk genom samtida ögon: dokumentens vittnesbörd*. Boken har nummer 78 i Kungl. Musikaliska akademins skriftserie och är en sammanställning av då kända källor om Roman. Hon håller just nu på att lägga sista handen vid ännu en bok om Roman som också kommer i akademins skriftserie. Denna kommer att vara mer utav en biografi om Roman. När databasen Levande muskarv firade 10 år höll Eva ett mycket intressant föredrag med titeln *Johan Helmich Romans ansikte – en studie i klädkoder i samtida porträtt*. Det

har saknats ett säkert porträtt av Roman men Eva visade här att hon med stor sannolikhet har hittat ett.

Eva har lång erfarenhet av arkivbesök: Stockholms stadsarkiv, landets olika landsarkiv och kyrkoarkiv, Nordiska museets arkiv, Krigsarkivet, Kungliga biblioteket, Musik- och teaterbiblioteket

”

Du kan alltså forska på vad de kungliga har haft på sig, vad de druckit och vad de ätit.

och naturligtvis Riksarkivet där hon varit anställd i olika perioder. Hon har även använt sig av Haraldsmåla kyrkoarkiv i Kalmar län som befinner sig i Riksarkivet/landsarkivet i Vadstena för sina efterforskningar. Det var på Haraldsmåla Johan Helmich Roman avled år 1758.

Dag Norberg (1909–1996), latinprofessor och rektor för Stockholms universitet lärde Eva hur man blir skicklig i arkiven.

- Du ska ha tålmod
- Du ska ha klister på stolen
- Du ska ha tid till eftertanke
- Du ska ha respekt för källorna

Porträtt av Roman med violin till höger från en takmålning av Johan Pasch (1706-1769) från Lusthuset i Fågelvik. (Foto: MTB)

När jag frågar om alla äldre svåra handstilar svarar Eva att det är träning som gäller, att vänja ögat. Den femhundra gången man försöker läsa en text förstår man plötsligt vad det står.

Klaverens hus

Förutom Roman-forskning har Eva ett annat brinnande intresse. –Allt började av en slump, berättar hon. Cembalon hemma behövde omvårdnad. Pianostämmare Conny Carlsson (1921-2002) kom och skar taggar till cembalon (taggar är den del som knäpper på strängen). Vi började samtala och Conny sa att han var orolig för yrkets framtid. Därför ville vi dokumentera yrkesfolk som sysslade med pianotillverkning. Vi åkte land och rike runt år 1977 och samlade in all information vi kunde om hur det var före ”den stora pianodöden”. Tio år senare stängde den sista pianofabriken. År 1998 grundades Klaverens Hus (www.klaverenshus.se). Början till samlingen var fotografier, verktyg för tillverkning och stämning, historik samt kataloger från pianofabrikerna. Det är svensk industrihistoria såväl som musikhistoria.

Klaverens hus ligger i Lövestabruk i Tierps kommun. Här finns klaverinstrument, textarkiv, bildarkiv och ljudarkiv. Ljudarkivet innehåller inspelade intervjuer med arbetare på pianofabriker och inspelningar med svenska pianister. Klaverens hus är öppet varje dag under sommarmånaderna juli och augusti, övriga tider enligt överenskommelse.

NOBU-konferens i Stockholm

8–9 oktober 2025

||| Besa Spahiu & Sara Ekman
orkesterbibliotekarier, MTB

Nordisk Orkesterbiblioteksunion (NOBU) är en sammanslutning av musik- och notbibliotek vid de nordiska professionella orkester- och musikteaterinstitutionerna samt musikhögskolor och konservatorier med orkesterverksamhet. Organisationen grundades år 2000 och verkar för samarbete, erfarenhetsutbyte och utveckling inom orkesterbibliotekens områden.

Konferensen arrangerades av Stockholms konserthus, Sveriges Radios Symfoniorkester, Kungliga Operan och Livgardets dragonmusikkår. Syftet var att etablera en plattform där erfarenheter, idéer och samarbetsmöjligheter kunde delas inför kommande gemensamma satsningar inom orkester- och biblioteksverksamhet.

Orkesteravdelningen och Kerstin Carpvik från Musik- och teaterbiblioteket

hade möjligheten att delta vid konferensen där drygt 40 deltagare från Sverige,

”

En plattform där erfarenheter, idéer och samarbetsmöjligheter kunde delas inför kommande gemensamma satsningar inom orkester- och biblioteksverksamhet.

Danmark, Finland och Norge samlades.

Konferensen ägde till stor del rum i Konserthuset, och efter fredagens lunch fick vi möjlighet att fortsätta med ett inspirerande besök hos Sveriges Radio. Att få se biblioteken i dessa båda institutioner och ta del av deras arbetssätt var en av konferensens mest givande upplevelser.

Torsdag 8 oktober

På torsdagen skulle vi få ta del av ett föredrag om upphovsrätt, men föredragshållaren var tvungen att ställa in. I stället gavs tillfälle att dela insikter och utmaningar kring upphovsrätt, samt hur de olika institutionerna förhåller sig till – och arbetar inom – de ramar som upphovsrätten sätter. Orkestrarnas ansvar och vikten av att dokumentera var exempel på vad som togs upp.

Samtliga kongressdelegater på scen. (Foto: Oskar Ekberg)

Vid en av programpunkterna fick vi med oss nyttiga tips om ergonomi för musikbibliotekarier av Maria Sjögren, legitimerad sjukgymnast, ergonom och pilatesinstruktör på "Artist- och Musikerhälsan" i Stockholm.

Torsdagskvällen bjöd på fria konserter både i Konserthuset och Berwaldhallen, samt på en föreställning på Kungliga Operan till reducerat pris.

Fredag 9 oktober

Den andra konferensdagen inleddes med parallella rundabordssamtal. I en av sessionerna diskuterades kompetenser och kvalifikationer kring vad man bör tänka på vid rekrytering av orkesterbibliotekarier. Samtalet leddes av Juhana Hautsalo från Suomen Kansallisooppera (Finlands nationalopera och -balett), Elisabeth Jeremica från Aarhus Symfoniorkester och Ian Philis från Aalborg symfoniorkester. Den väckte många tankar om orkesterbibliotekariens yrkesroll och de färdigheter som krävs för att fullgöra den.

Det blev tydligt att man i många fall fortfarande tillsätter rollen som orkesterbibliotekarie genom att välja en musiker (ofta någon som inte längre aktivt spelar i orkestern) och antar att hen därmed "kan hantera bibliotekariens jobb".

Under samtalet lyftes det fram att när ledningen i en musikinstitution har en begränsad förståelse för de krav som arbetet innebär, finns risken att bibliotekarierollen underskattas – både vad gäller kompetenskrav och resurser. Rollen kräver inte bara musikalisk förståelse utan också noggrannhet, administrativ och teknisk skicklighet samt förmåga att samordna mellan dirigenter, musiker och förslag. En paneldeltagare uttryckte det som att "många tror att en musiker automatiskt har den organisatoriska kompetens som krävs" – medan verkligheten ofta visar att skillnaden mellan att vara musiker och att vara orkesterbibliotekarie är stor.

Därefter följde en presentation på temat att spela från iPads, där Signe Marie Steensland från Kringkastingsorkestret (KORK) på NRK berättade om orkesterns erfarenheter av att ersätta tryckta noter med digitala versioner. Projektet startade i början av pandemin, då man ville minska fysisk hantering av noter och samtidigt utforska nya arbetsformer. Musikerna fick inledningsvis

Kerstin Carpvik & Sara Ekman, MTB. (Foto: Besa Spahiu)

själva välja om de ville spela från iPad eller fortsätta med tryckta noter, vilket gjorde övergången smidig och ökade acceptansen.

En aspekt som väckte särskilt intresse var frågan om copyright, licenser. Användningen av digitala noter innebär en annan hantering av upphovsrätten än vad man tidigare varit van vid. Varje kopiering, lagring och delning måste ske inom tydligt definierade avtalsramar.

Konferensen avslutades på Sveriges radio med att Kerstin Carpvik presenterade Musik- och teaterbiblioteket, Statens musikverk och bibliotekets omfattande samlingar. Föredraget visade bibliotekets tjänster och material i relation till siffror och historia. Vi fick även ta del av unika rariteter, bland annat ett manuskript från 1150 och Joseph Haydns egenhändiga

autograf till Symfoni nr 49 i f-moll, *La passione*, komponerad 1768. Orkesteravdelningens bestånd och verksamhet presenterades och de nordiska orkesterbibliotekarierna uppmuntrades att kontakta Musik- och teaterbiblioteket vid förfrågningar och funderingar.

Konferensen var en värdefull mötesplats för kunskapsutbyte och diskussioner om våra respektive orkesterbibliotek, men också ett tillfälle att knyta nya kontakter och inspireras av kollegor från hela Norden.

Det var extra roligt att få träffa flera kollegor i verkligheten, efter att mest ha haft kontakt via telefon och e-post genom åren. Mötena gav nya insikter och förstärkte de relationer som vuxit fram över tid – en påminnelse om hur betydelsefulla dessa nätverk är.

Att tävla i musik

||| Lena Nettelbladt

Svenskt visarkiv är flitiga med att ordna program. I melodifestivalstid bjöd de in till en kväll om musiktävlingar, naturligtvis illustrerad med film- och musikinslag. Karin Strand, chef för arkivet, var kvällens programledare. Hon har själv deltagit i en musiktävling i Alingsås 1983 där det gällde att imitera Carola. Karin vann andra pris!

Towa, Ann-Louise och Sylvia
”Då vann jag!” – Om tävlande, vinster och karriärsberättelser i populärmusiken var titeln på Sverker Hyltén-Cavallius programpunkt.

Den brittiske antropologen Gregory Bateson (1904–1980) definierade tävling som en ”reglerad och organiserad lek”.

–De är också sätt att organisera samhällen och fastslå värden samtidigt som de innehåller osäkerhetsmoment och också leder till oförutsedda effekter bortom tävlingarna, säger Sverker och fortsätter: –Tävlingar skapar bra berättelser, med spänningsmoment, vinnare och förlorare.

Sverker har intervjuat kända schlagersångerskor som var stora under 1960-talet om deras erfarenheter av tävlingar. Intervjuerna visar att tävlingarna spelat stor roll i karriären.

Towa Carson föddes i Eskilstuna 1936. Vid 18 års ålder deltog hon i Folkparkernas och Bildjournalens amatörtävling Scenknuten. Hon blev uttagen till finalen som ägde rum på Skansen i Stockholm 1954, där hon vann hela tävlingen. I publiken satt orkesterledaren Seymour Österwall (1908–1981) som erbjöd henne jobb och på den vägen var det. Två år var hon med i Melodifestivalen,

1967 med två låtar: "Alla har glömt" och "Vem frågar vinden" och 1968 med låten "Du vet var jag finns."

Ann-Louise Hansson föddes 1944 i Kristianstad och hon uppträdde i olika

”

–Tävlingar skapar
bra berättelser, med
spänningsmoment,
vinnare och förlorare.

sammanhang från det att hon var 6 år. När hon var 12 år vann hon andra pris i en talangjakt. Hon skulle ha vunnit första pris om hon hade varit 15 år som reglerna sa! Som tröstpris fick hon spela in en skiva tillsammans med sin bror Lars Hansson. Låten hette "Ring som du gav mig." Tyvärr blev det ett misstag med noterna och det förinspelade orkesterackompanjemanget så sångstämman passade inte för hennes ljusa röst. Som 15-åring flyttade hon till Stockholm och snart fick hon kontrakt med skivbolaget Metronom. Ann-Louise har varit med i Melodifestivalen 13 gånger, har spelat in 600 låtar och haft 50 placeringar på Svensktoppen.

Sylvia Vrethammar föddes 1945 i Uddevalla men flyttade som ettåring till Stockholm där hon tog piano- och balettlektioner. Siktet var inställt på en karriär som konsertpianist men hon avbröt sina studier på Musikhögskolan.

I en amatörtävling i Spånga vann hon första pris 1965 när hon sjöng Ulf Peder Olrogs låt "Filosofisk dixieland." Hon började uppträda med Rune Öfwermands trio. 1970 var hon värd hos Hylands hörna i TV. Hennes mest kända låt är Eviva España.

Sammanfattningsvis har tävlingarna, både lokalt och internationellt, haft stor betydelse för sångerskornas karriärer. Ibland har tävlandet direkt lett vidare, genom kontakter, nätverk och skivinspelningar. Men det mer indirekta har varit minst lika viktigt: hur den lokala talangtävlingen gör att en bandleddare får upp ögonen för sångerskan, eller hur en medlem i det storband som hör av sig efter vinsten blir den person som sångerskan kommer att dela både privat- och yrkesliv med.

Jazz-tävlingar

Roger Bergner och Jörgen Adolfsson höll nästa presentation: "Jazztävlingar i Sverige – Gyllene skivan 70 år." *Orkesterjournalen* har funnits sedan 1933 och de har arrangerat tävlingen Gyllene skivan sedan 1955. Det är läsarna av tidskriften och en jury som röstar på svenskproducerade jazzinspelningar. Intresset för jazz är stort just nu, och det produceras både fysiska och digitala album. Lars Gullin vann den första Gyllene skivan 1954 med skivan *Dannys dream*. Jan Johansson vann både 1960 och 1961. År 1976 var Nannie Porres den första kvinna att få priset. Första storbandet att vinna var Tolvan big band år 1984. Esbjörn Svensson Trio, e.s.t vann Gyllene skivan tre gånger, år 2003, 2006 samt 2008. Det blev Goran

Till vänster: Sverker Hyltén-Cavallius har spelat in intervjuer med svenska schlagersångerskor Till höger: Madeleine Modin, Wictor Johansson och Anna Björk är redo att prata om tävlingar i folkmusik och dans. (Foto: Lena Nettelbladt)

Orkesterjournalens Gyllene skiva för bästa jazzinspelning 1980. (Foto: Rikard Larsson-Eng)

Jörgen Adolfsen och Roger Bergner berättar om jazz-tävlingar. (Foto: Lena Nettelbladt)

Kajfes Tropiques som fick priset för 2024 års bästa skiva.

För att lyfta fram ny svensk jazzmusik instiftade Rikskonserter år 1972 utmärkelsen Jazz i Sverige. Vinnaren fick göra en skiva på skivmärket Caprice Records och en turné i Sverige och utomlands. Det blev sammanlagt 39 album innan priset lades ner när Rikskonserter upphörde 2010.

Tävling i horn och träskofiol

Anna Björk, Wictor Johansson och Madeleine Modin avslutade kvällen med att berätta om "Folkmusik och dans på prispallen – tävlingar för bevarande och nyskapande."

Tävlingar i musik har funnits länge. Madeleine Modin har fått fram att det i Skottland var en tävling i säckpipa 1781, på Irland en tävling i harpospel 1792 och i Schweiz en tävling i alphorn 1805. I Sverige hade konstnären Anders Zorn (1860–1920) lagt märke till att ljudlandskapet hade förändrats i Mora. För att stimulera och hålla liv den gamla spelmansmusiken ordnade han den första hornblåsar- och spelmanstävlingen i Gesunda år 1906. Lokala spelmansstämmor ordnades sedan på 34 olika platser 1910 och de avslutades med Riksspelmansstämman på Skansen som arrangerades av Anders Zorn och folkmusikupptecknare Nils Andersson (1864–1921). Än idag finns uppspelning för Zornmärket där musiker visar sin skicklighet och traditionsmedvetenhet. Det är Svenska Folkdansringen som delar ut Zornmärket i silver och brons. Vinnarna kan kalla sig riksspelmän. Zornmärket i guld spelar man inte upp för, utan det

tilldelas spelmän för särskilt förtjänstfulla insatser för folkmusiken (som regel sådana som redan har fått titeln riksspelman).

I Lund ägde en tävling i skånsk träskofiol rum år 1907. Källnatrion vann tävlingen och de blev åren därpå engagerade att spela på Skansen. 2023 ordnades VM i träskofiol i Malmö!

Gånglåt med livsglädje

–När Spelmansrörelsen uppstod i början av 1900-talet var det ju förr desto bättre som gällde, berättar Wictor Johansson. Det fanns spänningar mellan juryns smak och de som deltog i tävlingen. Anders Zorn och Nils Andersson var besvikna över att spelmännen inte endast spelade den äldre folkmusiken utan även nyare polketter och marscher. Svenska ungdomsringen utlyste en tävling för bästa gånglåt 1946. Den skulle ge uttryck för livsglädje. Det kom in cirka 70 bidrag. Ingen segrare korades, men däremot utsågs två mottagare av andrapriset. År 1947 utlyste Sveriges Radio en tävling i folkvisor kallad Folkvisor i etern. De fick in 10 000 bidrag. Fru Valborg Karlsson vann första pris och fick 300 kronor.

Hälsingehambon

Anna Björk berättade om olika tävlingar i dans och särskilt om Hälsingehambon. Den startade efter att SVT haft en serie program som kallades Landskapsleken. Hälsingland fick i uppdrag att ordna en långdans och 92 par deltog. Turistnäringsringen tyckte det var en bra idé och ordnade den första tävlingen Hälsingehambon 1966. Då sattes ett maxtak på

1000 deltagande par som senare höjdes till 1500 par. Men intresset dalade och Hälsingehambon lades ner år 2011. Inför 50-årsjubileet 2015 bildades föreningen Hälsingehambon och tävlingen återuppstod. Hälsingehambon har olika etapper och dansen går på olika underlag som asfalt, gräs och trägolv.

Dragspelstävlingar

Spelmansrörelsen hade en njugg inställning till dragspel. Dragspelarna spelade en annan repertoar, ofta virtuosa uppvisningar med operapotpurrier eller egna kompositioner. Det ordnades massor med "europamästerskap" och rentav "världsmästerskap" i dragspel under första halvan av 1900-talet, alltid med i princip samma tävlande och ett ganska begränsat inslag av internationella deltagare. Vid europamästerskapet i dragspel i Eskilstuna 1919 var det internationella inslaget en tysk, en engelsman och en finne. Carl Jularbo (1893–1966) vann många dragspelstävlingar, enligt Wikipedia 158 stycken. I Stockholms konserthus var det dragspelstävlingar 1930–1940. Många dragspelare fick sitt genombrott i dessa tävlingar. Det ordnades särskilt dammästerskap för kvinnliga dragspelare.

Det finns också tävlingar i instrument. I Österbybruk bedömer en jury nyckelharpor där de ser till ljudkvalitet, spelteknisk funktion och estetiskt intryck. "Nyckelharpa är ett instrument som inbjuder till utveckling", säger Madeleine Modin. Sedan 1990 är det också VM i nyckelharpospel på olika platser, den första i Österbybruk.

Svensk musik 60 år

||| Lena Nettelbladt

Ann-Christin Biel har varit verksamhetschef på Svensk Musik. I oktober valde hon att gå i pension och hon tackades av samtidigt som Svensk Musik firade 60 år. Svensk Musik, vars uppgift är att dokumentera, deponera, producera och informera om upphovsrättsligt skyddad svensk musik, ägs av Stim. Och Stim är organisationen som ser till att musikskapare får betalt när deras musik spelas.

Kaxighet

Det var en stor och flott mottagning i Stim-huset på Hornsgatan 103 i Stockholm. Cellisten Mime Brinkmann Yamahiro spelade *Psalm ur natten* av Karin Rehnqvist och *Monolog nr 17* av Erland

von Koch. Det var många talare och alla hyllade Ann-Christin för hennes empati och förmåga att lyssna. Hon har med ”en kaxighet sett till att Svensk Musiks dryga 41 000 katalogiserade verk kommer finnas och växa i minst 60 år till”. Föreningen svenska tonsättare, FST, har valt in Ann-Christin som hedersmedlem och ordförande Johan Blixt lämnade fram hedersmedlemsbeviset.

Fina fisken

Ett mycket fint tal höll Ann-Christins efterträdare Monika Glimskär: – Som chef är du stark, sansad, målinriktad och klarsynt. Du har lyft var och en av oss på ett rättvist och betryggande

sätt. Det är ett sådant inkluderande ledarskap som gör det roligt att gå till jobbet, ditt chefskap är helt enkelt fina fisken! – Din arbetslust har varje dag smittat oss och spridit sig som ringar på vattnet på vårt kontor och in i tryckeriet och djupt ända ner i källaren där vårt hyresmaterial förvaras, och jag tror att arbetsglädjen märks utåt bland våra tonsättare och våra online-kunder av musiker och orkestrar som beställer Svensk Musiks notmaterial. – På Svensk Musik har du intensivt jobbat för att synliggöra den nya musiken och våra tonsättare. Du har också synliggjort oss som arbetar på Svensk Musik, både i det dagliga inom kontoret och när vi har varit ute på event och konserter.

Till vänster: Ann-Christin Biel. Till höger: Lars Kristoffersson, ansvarig för notproduktionen och Pekka Mäenpää, ansvarig för försäljning och uthyrning (Foto: Lena Nettelbladt)

Ann-Christin höll själv ett tal: – Jag har haft förmånen att få arbeta i musikens tjänst i 45 år. De första 30 åren som operasångerska, följt av femton år på Stim/Svensk Musik. Femton år är en fjärdedel av de sextio år som Svensk Musik existerat. Att få arbeta för er tonsättare, för musiken, och för musiklivet har varit en stor drivkraft för mig och jag är lycklig över att ha fått vara med på ett hörn.

Två stora kulturgärningar – operaantologi och en Tranströmerutgåva

Ann-Christin började hos Svensk Musik 2010 med att projektleda arbetet med antologin *Svenska operaarior 1874–2009* som resulterade i fyra band för sopran, mezzosopran/alt, tenor och baryton/bas. De utkom 2012 på Svensk Musiks förlag Edition Suecia och de innehåller 147 arior ur 89 operor av 54 svenska tonsättare.

Antologin presenterades med en konsert i Kungliga operans Guldfoajé med sångare från Operahögskolan och pianist Magnus Svensson. År 2014 publicerades ytterligare tre band som innehåller 58 duetter och ensembler ur svenska operor.

Nästa projekt som Ann-Christin initierade var den vackra utgåvan med tonsatta dikter av Tomas Tranströmer *Här är jag lycklig*. Den innehåller 28 kompositioner av 14 kvinnor och 14 män för röst och piano. Den blev klar 2015 och välkomnades med en fantastisk Tranströmerkonsert i Grünwaldsalen i Stockholms konserthus. Medverkande var bland andra sångarna Fredrik Zetterström, Alexandra Büchel, Ann-Sofie von Otter och Amanda Ginsburg och flera pianister. Stina Ekblad reciterade Tomas Tranströmer dikter. Monika Glimskär, Lars Kristoffersson och Pekka Mäenpää fortsätter nu Ann-Christines arbete i nyinflyttade lokaler i Stim-huset på Hornsgatan.

Läs mer om Ann-Christin Biel här:
<https://www.stim.se/intervjuer/det-var-som-en-skattkammare-ann-christin-biel-om-svensk-musik>

Musikbiblioteksnytt 2012, nr 4 om konserten från operaantologin:
https://smbf.nu/dok/mbn/mbn_2012_04.pdf

Musikbiblioteksnytt 2015, nr 4 om antologin:
https://smbf.nu/dok/mbn/mbn_2015_04.pdf

Musikbiblioteksnytt 2023, nr 2 om Tranströmerutgåvan
https://smbf.nu/dok/mbn/mbn_2023_02.pdf

Nya musikböcker 2025

||| Evabritt Selén

Lennart Hedwall

Ord om musik: texter i urval av Lennart Hedwall och Erik Wallrup
Gidlunds förlag, 2025, 394 s. (Kungl. Musikaliska akademins skriftserie, nr 161)

Denna skrift innehåller 20 artiklar från Lennart Hedwalls 60 år av musikanalyser, personporträtt, sångteknik, Hindemiths

orkestermusik och inte minst den svenska musiken samt många andra ämnen väl värda att reflektera över. De har tidigare varit publicerade i musiktidskrifter och presenteras nu i en antologi. ”Det är omistlig läsning för alla som vill tränga in i konstmusiken” (baksida). Återigen visar Gidlunds förlag att de satsar på att ge ut musikböcker av stor relevans och kvalitet.

Susanne Giraud Langenskiöld

Ekon i dur och moll: en biografi om Mathilda Orozco

Bokförlaget Langenskiöld, 2025, 280 s.

Mathilda Orozco-Gyllenhaal föddes i Italien 1794 och avled i Sverige 1863. Hon kom till Sverige genom giftermål och fick Malla Silfverstolpe (som var känd för sina musikaliska salonger i Uppsala) till svägerska. Även Mathilda höll musikaliska salonger där hon med sin sång och harpospel blev en attraktion i de kulturella kretsarna, och även kring hovet i Stockholm. Denna biografi ger förutom berättelsen om Mathilda Orozco en initierad inblick i 1800-talets kulturliv, vem som ingick i kretsen och hur musicerandet utgjorde en självklar del i salongerna. I boken finns även notexempel på Mathildas egna tonsättningar, som hon ofta framförde till eget ackompanjement på harpa. En fascinerande berättelse om ett

ovanligt livsöde i 1800-talets kulturella stockholmsliv.

Joonas Sildre

Mellan två toner: Arvo Pärts väg till ett eget tonspråk
Ejebys förlag, 2025, 221 s.

Här är det en ovanlig utgåva av en biografi i form av en serieroman. En illustrerad bok om Arvo Pärt med bilder och bildtext. Märkligt att med relativt lite text ändå få med så mycket av en livshistoria. Vi får i bild följa en tonsättare i vardande och hur han måste förhålla sig till den politiska styrning vad gäller konstnärlig frihet. Hur får ett musikstycke egentligen vara skrivet. En annorlunda bok som ger en insikt i ett samhälle som styrs av makt och hur kulturen kämpar från sitt håll. Och hur Pärt hittar sin egen stil att uttrycka den i sin kompositionsteknik – Tintinnabuli. Det betyder 'liten klocka' och är lite förenklat en melodistämma mot en treklang. Raffinerad matematik som ger emotionell upplevelse.

Solveig Wikman

Musikhistoriens kvinnor: från antiken till 1900-talet
Gidlunds förlag, 2025. 541 s (Kungl. Musikaliska akademins skriftserie, nr 163)

I inledningen förklarar författaren svårigheter och samhällsstrukturer som komponerande kvinnor genom tiderna fått strida och kämpa emot. Målsättningen med boken har varit att beskriva kvinnors liv och musikaliska verksamhet under olika tider och i olika miljöer. Boken följer en kronologi, men stannar upp och fördjupar sig i vissa ämnen och personer. Några som får extra utrymme är: Fanny Mendelssohn Hensel, Josephine Lang, Clara Schumann och Pauline García Viardot. De får ca 200 sidor tillsammans. De nordiska länderna har egna avdelningar. Värdefullt för vidare studier är den rika bibliografin. Detta är ett oumbärligt verk för den som vill fördjupa sig i den del av musikhistorien som ofta negligerats eller behandlats i förbigående.

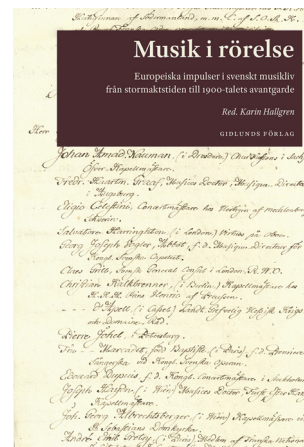

Staffan Albinsson

Musiklivets höjande: de svenska symfoniorkestrarna och deras konserterhus
Gidlunds förlag, 2025, 387 s. (Kungl. Musikaliska akademins skriftserie, nr 162)

Boken är både kronologiskt och geografiskt upplagd. Olika orkestrars tillkomst, i vilka lokaler de spelade i samt även finansiering och kulturpolitik. Konserthusbyggen, utlandsturnéer och dirigenter är några av de ämnen som behandlas. Dirigenterna Lily Gyenes och Ortrud Mann, vilka var de första kvinnor att dirigera symfoni-

orkestrar, får eget utrymme. Andra kapitel ger information om uppdrag, repertoar, publik och även lite framtidsspaning.

(red.) Karin Hallgren

Musik i rörelse: europeiska impulser i svenskt musikliv från stormaktstiden till 1900-talets avantgarde
Gidlunds förlag, 2023. 265 s. (Kungl. Musikaliska akademins skriftserie, nr 156)

Denna bok är visserligen inte alldeles dagsfärsk men är värd att omnämna något år för sent. Som det framgår av titeln rör denna antologi en intressant vinkling på vårt svenska musikliv. Maria Schildt skriver om italienska och franska förebilder för hovmusiken 1640–1725, Anders Dillmar skriver om J C F Haefner, som definitivt var något mer än psalmreformator. Anne Reese Willén ger oss värdefull kunskap om Jacopo Foroni. Anders Hammarlunds bidrag handlar om några judiska musikmiljöer i Sverige 1850–1950. Det var många viktiga personer som arbetade i Göteborg och byggde upp musiklivet där. Henrik Rosengren tar hand om musikforskarna Emsheimer, Engländer och Eppstein – tre musikpersonligheter som av politiska skäl sökte sig till en fredad miljö. Inte alltid blev de så välkomnade. Här fanns personer som starkt tog avstånd från deras närvaro och drev frågan att det inte var lämpligt med utländska musiklärare då det redan fanns svenska dito som sökte arbete. Slutligen gör Christina Tobeck några nedslag i den svenska efterkrigstidens musikaliska nyorientering.

Musikgruppen träffas i ett höstligt Göteborg

||| Pia Shekhter

Humanistiska biblioteket, Göteborgs UB

I slutet av oktober hade Musikgruppen ett tvådagarsmöte på Humanistiska biblioteket – ett av enhetsbiblioteken vid Göteborgs universitetsbibliotek. Musikgruppen är en expertgrupp för musikkatalogisering som numera träffas två gånger per år efter en längre tids uppehåll. Protokollen finns tillgängliga på SMBF:s webbplats för den som vill hålla sig informerad.

Deltagarna kom från Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (MTB), Kungliga biblioteket (KB), Sveriges Radio, Svensk Musik och Musikhögskolan Ingesund. Från Humanistiska biblioteket deltog Niklas Persson, Tobias Danielsson och jag. Fem personer var hitresande och två personer var med digitalt. Mötet leddes av Pär Johansson (MTB), som är Musikgruppens ordförande.

Pågående projekt

Biblioteket på Musikhögskolan Ingesund har erhållit Sverker Magnussons arkivmaterial (tidigare lärare i komposition på skolan). Man håller nu på att utreda hur detta material ska tas om hand och har för närvarande en dialog med arkivet vid Karlstad Universitet om detta.

Av kollegorna på KB fick vi veta att man börjat med att systematiskt samla in e-noter denna höst, vid sidan av tryckta publikationer. På KB finns mycket okatalogiserat notmaterial, främst schlager från tidigt 1900-tal. Man arbetar nu med att katalogisera dessa noter retroaktivt.

På Musik- och teaterbiblioteket har mycket arbete ägnats åt att förbereda

online-kursen i musikkatalogisering som pågår denna höst. Det rör sig om fyra lektionstillfällen och över fyrtio personer har anmält sig. Jag är mycket häpen och glad över att det finns så många kollegor i Sverige som antingen katalogiserar noter eller är intresserade av att lära sig hur man gör. Mycket tid har också ägnats

”

Online-kursen i musikkatalogisering som pågår denna höst. Det rör sig om fyra lektionstillfällen och över fyrtio personer har anmält sig.

åt att författa tillägg till Metadatabyrån. Texterna handlar framför allt om föredragna titlar, som är så viktiga när det gäller musik.

Sara Ljungman presenterade sök- och katalogiseringsmöjligheterna i betaversionen av nya Libris. ”Typnormalisering” ska införas för att undvika överlappning. Tanken är att man ska slippa upprepa information. Sara uppmanade oss att söka och katalogisera i testmiljön QA för att se att allt fungerar korrekt och att ingen information har gått förlorad. Feedback mottages tacksamt (och det är bråttom).

Pär Johansson gav en rapport från Bib-

frame Workshop in Europe, som ägde rum i Neapel 16–17 september. Han presenterade förslaget till en ”Performed Music Ontology” och förklarade det nya begreppet ”hubb”.

Performed Music Ontology (PMO) är en modell för att beskriva besättning för både noterad och inspelad musik. Det finns en liknande MARC-standard (fält 382), som vi inte har använt i Sverige. Det är inte anpassat för länkad data. I PMO går det att ange både instrument/röstläge med antal och funktion (t.ex. solo/ensemble), vilket inte går med besättningstermerna i SAOGF (Svenska ämnesord genre/form). Det är också möjligt att knyta instrument/röstläge till en viss artist på en inspelning. PMO version 2.0 kommer att införlivas med BIBFRAME så småningom. Det är oklart när dessa förändringar införs i Libris.

Hubbar är ett sätt att ange verkrelaterad information i BIBFRAME, för att kunna länka ihop olika entiteter. LC har i princip extraherat föredragna titlar ur sin katalog och använt dessa för att skapa entiteter för hubbar. En del uttrycksspecifika entiteter har sedan rensats ut. Till skillnad från BIBFRAME:s ”verk”, som ju närmast motsvarar ”uttryck” i RDA, ligger Hubbar alltså på verknivån. Hubbar kan länkas till BIBFRAME:s verkposter på olika sätt, t.ex. med relationen ”uttryck av”, eller som delar eller ämnen. Om eller när denna funktion kommer till Libris är ännu ovist.

En diskussion pågår om hur nära vi ska ligga RDA och Bibframe i Sverige och Pär varnade för att avlägsna oss för mycket.

Digitala noter

Vi gick därefter över till att tala om digitala noter – förvärv, katalogisering, tillgängliggörande och bevarande. Musikbibliotekarier kommer allt oftare i kontakt med sådana och ställs därmed inför nya utmaningar. Det gäller såväl själva iordningställandet som frågor rörande copyright och licenser. Jag gjorde en inledning och presenterade sedan IAML:s nya Project Group on E-score Licensing.

Efter min inledning tog Niklas vid och berättade om hur vi arbetar rent praktiskt med noter som förvärvas i form av nedladdade pdf:er. Vi får numera hjälp av såväl UB:s repro som av vårt eget bokbinderi med att iordningsställa framförandematerial. Niklas demonstrerade därefter databasen Nkoda med digitala noter, som vi nyligen har tecknat en prenumeration på. Vi hoppas att den ska användas flitigt på Högskolan för scen och musik, som ju är bibliotekets

primära målgrupp. Nkoda är vanligt förekommande på biblioteken vid de större högre musikutbildningarna i Eu-

”

Jag är mycket häpen och glad över att det finns så många kollegor i Sverige som antingen katalogiserar noter eller är intresserade av att lära sig hur man gör.

ropa och USA. I övriga Sverige finns den på Musikhögskolan i Malmö och på Operahögskolan i Stockholm. Jag

poängterade vikten av att kostnaden för databasprenumerationen inte tas, helt eller delvis, från inköpskontot för tryckta noter. Studenterna kommer ju endast åt databasen under sin utbildningstid medan de har fortsatt möjlighet att låna tryckta noter på biblioteket även efter att de lämnat skolan. Niklas förevisade också ett nytt verktyg vi tagit fram, där studenterna ges möjlighet att söka noter efter besättning i klartext på GUB:s webbplats. Verktöget påminner om Libris ämnesträd och idén har vi hämtat från musikhögskolan i Oslo.

Monika Glimskär tog vid och gav oss en uppdatering av Svensk Musik. Uppdraget för Svensk Musik är ”att dokumentera och tillgängliggöra noter inom den samtida opublicerade musiken”. Svensk Musik grundades 1965 och samlingarna omfattar idag ca 23 500 deponerade verk, 1 000 tonsättarbiografier och 135 000 populärmusikverk. Cirka 95% av bidragen kommer idag som digitala filer.

Deltagare: Ewa Persson, Musikhögskolan Ingensund; Niklas Persson, GUB; Sara Ljungman, KB; Katarina Sandblom-Laamanen, KB; Pär Johansson, MTB; Pia Shekhter, GUB och Hans Gustafsson, KB. (Foto: Katarina Sandblom-Laamanen)

Samlingen med handskrifter har flyttats till Riksarkivet. De digitala noterna sparas på Svensk Musik, som säljer kopior av noterna till självkostnadspris (print on demand).

KB har i år beslutat att samla in digitala noter som en del av plikten. Samlingar av musiktryck på KB sträcker sig från 1520-talet och framåt. 1661 kom den första lagen om pliktexemplar. Musiktryck nämns inte i pliktlagstiftningen specifikt utan har sedan 1661 inkluderats i begreppet "skrift". Information om skyldigheten att leverera digitala musiktryck har nu skickats ut till potentiella leverantörer. Det är endast webbunika musiktryck som skall skickas till KB. Finns en tryckt version är det denna som gäller. Leverantörerna av musiktryck använder sig av KB:s tjänst för webbuppladdning och lägger själva in metadata i databasen Mimer. KB har lagt till rollerna arrangör och sångtextförfattare för att förbättra sökmöjligheten. Hittills är det endast ett fåtal digitala musiktryck som har inkommit.

De digitala musiktrycken är sökbara

i Libris men är ännu inte tillgängliga, varken på KB eller som fjärrlån. Vi uppmanades att vända oss till KB för att verka för att e-plikten skall blir tillgänglig.

Vi kom också att tala om Svensk mediedatabas och gruppen uttryckte ett starkt önskemål om att få tillgång till databasen digitalt. Lösningen skulle kunna vara att man får inloggningsuppgifter med tidsbegränsad åtkomst.

Utbildning & katalogisering

Den sista punkten på dagordningen var nyrekrytering av bibliotekarier som kan katalogisera noter. Vi talade om behovet av undervisning på en grundläggande nivå samt nödvändigheten av kontinuerlig fortbildning. Vi diskuterade också om vi borde ta kontakt med utbildningarna för att fråga om vi kan få komma och presentera musikbiblioteksverksamhet. Slutligen funderade vi på om man skulle kunna samarbeta på en internationell nivå via IAML. Den engelska musikbiblioteksförbundet har en återkommande kurs som heter "Music for the terrified" och är mycket eftertraktad. Den riktar sig

till bibliotekarier som arbetar med musik, men saknar ämneskunskap.

Material på Göteborgs universitetsbibliotek

Torsdagen avslutades med att Anders Larsson, chef för handskriftsavdelningen, gjorde en uppskattad presentation av några specialsamlingar med musikanknytning. Han visade material ur flera personarkiv, till exempel rörande Evert Taube, Barbro Hörberg, Alf Hambe, Stenhammar och Herbert Blomstedt Collection.

På fredagsmorgonen förevisades gästerna den nya avdelning för musik och dramatik, som skapades år 2022 när biblioteket i Artisten flyttade ut och integrerades med universitetsbiblioteket. Vi passade också på att titta lite extra på den fina samling litteratur, som Herbert Blomstedt skänkt till biblioteket. Hans partitur kommer i ett senare skede.

Sammantaget tycker jag att mötet var mycket lyckat med intressanta uppdateringar och givande diskussioner. Nästa gång ses vi förmodligen i Stockholm igen!

Dags att förnya medlemsavgiften för 2026

Vid årsmötet i mars 2025 beslutades att föreningens medlemsavgifter måste höjas.

Kom ihåg att betala medlemsavgiften för 2026 **senast 31 januari!** Detta för att avgiften till IAML ska vara betald senast 1 mars och kassören behöver våra uppgifter i god tid.

Plusgiro 65 21 22-3

Föreningen behöver er! Gott Nytt 2026!

Nya medlemsavgifter:

- Institutioner 1000 kr
- Enskilda medlemmar 500 kr
- Veteraner, studerande och arbetslösa 150 kr (medlemskap i IAML och tidskriften Fontes ingår inte)

Årets resestipendier

Styrelsen vill påminna om att sista ansökningsdatum för att ansöka om årets resestipendier till IAML-kongressen i Thessaloniki i juli 2026 är **1 mars**. Det gäller både vårt eget resestipendium och Anders Lönns resestipendium. Information om hur man söker stipendiet finns på Kungl. Musikaliska Akademiens hemsida.

Särskild information angående SMBF:s stipendium skickas ut i början av året.

SMBF årsmöte 19-20 mars 2026 i Växjö

Smålands Musikarkiv står för värdskapet detta år. När vi hälsas välkomna på Nygatan 6 i Växjö på torsdagen efter lunch, får vi se, höra och uppleva verksamheten i ett musik- och dansarkiv med stor musikalisk bredd, men smalare regionalt fokus. Huset inhyser även hemmascenen för kammarorkestern Musica Vitae, och vi passar på att lyssna lite till deras repetition inför en konsert som de ska spela tillsammans med Marmen Quartet på fredagskvällen – vill du stanna en natt extra i Växjö, så rekommenderas du att boka biljett!

Dessutom kan vi se fram emot en musikalisk stadsvandring under kunnig ledning av Mathias Boström, chef för Smålands Musikarkiv, och naturligtvis själva årsmötet. På torsdagskvällen bjuds vi på konsert med dansmusik från det sena 1700-talets Växjö, spelat av Johan Hedin, nyckelharpa och Ida Meidell Blylod, barockfiol.

Fredagens program innehåller förhoppningsvis ett besök till Sveriges Radio i Växjö och direktsändningen av Klassisk morgon i P2 och, med säkerhet, en inblick i musikalier ur Landsbibliotekets gamla samlingar på Växjö stadsbibliotek

samt föredrag av Karin Hallgren, Juliane Peetz-Ullman och Mathias Boström om Växjös musikliv på 1800-talet, med anledning av den nya antologin Musikens vägar: cirkulation, rörelse och nätverk i 1800-talets Sverige med Anne Reese-Willén, Karin Hallgren och Owe Ronström som redaktörer. Vi avslutar dagarna med rundabordsamtal.

Utöver all denna ”näring för hjärnan”

finns möjlighet till gemensamma luncher, middag och pubkväll samt självfallet fika-pauser. Dessa erbjuder gott om tillfällen för erfarenhetsutbyte med yrkeskollegor från musikbibliotek och -arkiv i hela Sverige.

Program med anmälningssänk skickas ut till medlemmar i SMBF inom kort.

Välkommen till Växjö 2026!

Smålands Musikarkiv, Nygatan 6. (Foto: Anders Bergön)

Summary in English

- Professor Mattias Lundberg held an online seminar about the Swedish cultural canon.
- Eva Helenius, musicologist and curator at The Keyboard House in Lövsta bruk, gave a guided tour around the Swedish National Archives. Attendee Lena Nettelbladt reports.
- Besa Spahiu and Sara Ekman from The Music and Theatre Library of Sweden attended meeting of the Nordic Orchestra Library Union (NOBU)
- During the Swedish Eurovision Song Contest – the so-called “Mellon” – in the spring, The Centre for Swedish Folk Music and Jazz Research invited to an evening about music competitions. Lena Nettelbladt was there.
- Evabritt Selén gives tips of new books on music 2025
- Svensk Musik celebrates 60 years. A report by Lena Nettelbladt.
- Musikgruppen – music librarians from different institutions held a meeting in Gothenburg. Pia Shekhter tells us more.

Orkesterjournalens Gyllene skiva, 1980

nr.4
2025